

Husarz (usarz) a huzar to nie to samo

Robert Woronowicz

W dzisiejszych czasach często nawiązuje się do najlepszych wzorców z naszej historii, a zwłaszcza historii wojskowości. To bardzo dobrze.

Ujawnia się tu jednak niedouczenie historyczne polskiego społeczeństwa. Szczególnym przykładem jest mylenie husarza i husarii z huzarem i huzarami.

Ten błąd popełniają często celebryci, ale także poważni dziennikarze wypowiadający się w radiu i innych środkach przekazu. W związku z tym spieszę z wyjaśnieniem tego, tak ważnego dla naszej kultury językowej i historycznej, błędu.

Husarz (usarz) to polski kawalerzysta, towarzysz chorągwi husarskiej (usarskiej) Jazdy Narodowego Autoramentu.

Jazda Narodowego Autoramentu składała się z trzech komponentów: husarii, pancernych i jazdy lekkiej.

Husaria (od końca XVI w. jazda ciężka) funkcjonuje w naszej historii wojskowości od początków XVI w. do reform Sejmu Czteroletniego w wieku XVIII, kiedy to Jazda Narodowego Autoramentu została rozwiązana, a na jej miejsce została powołana Kawaleria Narodowa.

Znakiem rozpoznawczym husarii są skrzydła za plecami jeźdźca i bardzo długa kopia husarska. Husaria to polska specjalność. Jej największe tryumfy to zwycięskie bitwy XVII w. – Kircholm, Kłuszyn i Wiedeń.

Po rozwiązaniu Jazdy Narodowego Autoramentu przez reformy Sejmu Czteroletniego nigdy więcej w historii Polski ani całego świata nie pojawiła się husaria. Jej znak rozpoznawczy – skrzydło husarskie, został przyjęty przez polskie wojska pancerne.

Jako pierwsza przyjęła ten symbol 1 Dywizja Pancerna gen. Maczka w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie.

Odmiana słowa husarz (usarz): husarz, husarza, husarzowi, husarza, husarzem, o husarzu; liczba mnoga: husarze, husarzy, husarzom, husarzy, husarzami, o husarzach.

W tekstach źródłowych z epoki funkcjonują nazwy „usarz, usarze, usaria”.

Nazwa pochodzi z języka serbskiego od słów usar lub gusar oznaczających konnego wojownika lub rozbójnika. To właśnie z Serbii pochodzili pierwsi usarze. Litera „h” przywędrowała zapewne z podobnym słowem węgierskim huszar. (patrz Wikipedia).

Husarz (usarz)

Husaria (usaria)

Cała formacja to HUSARIA. Nie ma czegoś takiego jak HUZARIA. Pamiętaj – „s” a nie „z”.

Huzar to lekki kawalerzysta wywodzący się z Węgier. Formacja ta rozpowszechniła się w Europie w XVIII w. Przejęła od swych węgierskich protoplastów mundur z bogatym szamerunkiem na piersi kurtki mundurowej, na przedramionach i udach. Szamerunek był elementem zbroi miękkiej, gdyż w każdym sznurze szamerunku ukryty był drut, który zabezpieczał huzara przed cięciem szablą. Podstawowym uzbrojeniem kawalerzysty tej formacji była szabla i para pistoletów. Huzarów można obejrzeć w znakomitym filmie Ridleya Scotta „Pojedynek”.

Huzar francuski

Huzarzy rosyjscy

Huzar pruski

W wojsku polskim dwa pułki huzarów pojawiają się w czasach napoleońskich w armii Księstwa Warszawskiego. W Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie jeden z pułków piechoty zmotoryzowanej przyjął nazwę i tradycję tej formacji.

Odmiana słowa huzar: huzar, huzara, huzarowi, huzara, huzarem, o huzarze; liczba mnoga: huzarzy, huzarów, huzarom, huzarów, huzarami, o huzarach.

Cała formacja to HUZARZY. Nie ma czegoś takiego jak huzaria.

W czasach dzisiejszych najczęściej popełnianym błędem jest używanie słowa „huzaria”, czyli nieprawidłowe połączenie polskiej husarii z węgierskimi huzarami.

Szczytem nieuctwa jest połączenie słowa „Huzar” z logo przedstawiającym skrzydlatego husarza w nazwie sieci stacji benzynowych na terenie naszego kraju. Świadczy to o dyletanctwie zarówno właścicieli firmy, jak i urzędników zatwierdzających nazwę i logo sieci.

Jeżeli mamy w historii zdarzenia i obiekty, którymi możemy się szczycić na całym świecie, musimy o nie dbać szczególnie w dobie obniżenia wykształcenia ogólnego i historycznego. To podobna walka, jak z „polskimi obozami koncentracyjnymi”, czy uświadamianiem, kto złamał szyfr Enigmy.